

NÖVÉNYTANI LAPOK

SZERKESZTI ÉS KIADJA

KANITZ ÁGOST.

VIII. ÉVF. 86. SZ.

1884. JUNIUS.

MINDEN JOG FENNTARTATIK.

TARTALOM: Collectiones plantarum e quibus herbarium Dris Ludovici Haynald Cardinalis et Archiepiscopi Colocensis coaluit. — Könyvismertetések: RABENHORST-WINTER Kryptogamen-Flora von Deutschland etc. I. ii. 14. CHR. GOBI O gruppijatj Amoeboidae. RABENHORST-LUERSSEN Kryptogamen-Flora von Deutschland etc. II. 1. 2. C. F. NYMAN Conspectus Florae Europaeae Suppl. I. PANCICS Dodatek flori kn. Srbije. — Tudós társaságok. — Halálozások. — Kinevezések és habilitációk. — Hirdetések.

COLLECTIONES PLANTARUM E QUIBUS HERBARIUM DRIS
LUDOVICI HAYNALD CARDINALIS ET ARCHIEPISCOPI
COLOCENSIS COALUIT.

Tum herbaria integra, tum singulares majores minoresque plantarum collectiones herbario Haynaldiano systematice illatae sunt. Singula tamen exemplaria herbariorum majorum propriò herbarii cuiusvis stigmatè schedulis specierum apponi factò signata visuntur.

I. HERBARIA INTEGRÁ.

1. Plantae, quas LUDOVICUS HAYNALD collegit
  - a) duce beatæ memoriæ Patre suo STEPHANO HAYNALD inde ab anno 1826° in Hungaria;
  - b) qua Transsylvaniae Episcopus per omnem hanc provinciam ab anno 1852 usque 1864-um;
  - c) 1859° in itinere per Italiam continentalem et Siciliam suscepto;
  - d) annis 1865—1867, dum Romæ ceu Archiepiscopus Carthaginensis ageret, in agro Romano et omni circumiacente regione, in Apenninis, reliqua item Italia;
  - e) eòdem tempore in Gallia, Helvetia, Sabaudia, Germania, Belgio, Bohemia, montibus Carpathicis;

f) ab anno 1867° in Hungaria, Austria, Styria, Bohemia, Germania et Gallia; 1878° et 1879° in Pyrenaeis; 1882° in M. Ducatu Luxembourg.

2. Magnum Herbarium europaeum et exoticum DRIS JOANNIS HEUFFEL hungari — auctoris Florae Banatus — in se complectens plurimas collectiones celeberrimorum sui temporis botanicorum Europae, typica item exemplaria specierum ab ipso creatarum et nominatarum. Praeter multas plantas a HEUFFELIO ipso lectas et Algarum pulcherrimam collectionem a cl. LENORMAND missam, herbarium Heuffelianum ornant plurimae plantae Unionis itinerar. botanicae et aliae a celeb. BACHOFEN AB ECHT, A. DE CANDOLLE, DORNER, ECKART, EISENMANN, FENZL, FRIES, MICH. FUSS, GRISEBACH, E. HAMPE, SIR W. HERBERT, HILDEBRANDT, HOCHSTETTER, HOHENACKER, HOPPE, JANKA, JORDAN, H. G. F. KOCH (synops. fl. germ. auct.), KOTSCHY, KUNTZE, LAGGER, A. LÁNG, O. F. LANG, L. B. LEITHNER, J. MALY, MIHÁLKA, C. A. DE MEYER, NATHUSIUS, PANCHICH, PAVICH, PAVLOVSZKY, PITTONI A DANNENFELDT, RAINER, REICHENBACH PAT. ET FIL., ROCHEL, SADLER, SÁNDOR, SCHENK, SCHIFFER, SCHLOSSER, SCHOTT, SCHROECKINGER DE NEUDENBERG, C. H. SCHULTZ BIP., SCHUR, STREIM, STREINTZ, SZOVITS, VUCHETICH, WELWITSCH, WIERZBICKI et aliis lectae.
3. Amplissimum Herbarium europaeo-exoticum et hortense celeberrimorum HENRICI SCHOTT Patris, hortulanorum magistri horti botanici universitatis Viennensis, et HENRICI GULLIELMI SCHOTT Filii, Directoris horti aulici imperialis et regii Schoenbrunnensis, aequae per praecipuos aevi sui botanicos ditissimis symbolis botanicis dotatum, quod ab IMPERATORE MEXICANO MAXIMILIANO ad Mexico translatum, inde vero post tristia ipsius fata ad Europam revectum ex hereditate eius Archiepiscopus HAYNALD emit. Desunt in herbario hoc solae *Aroideae*, quas Caesareum et Regium Musaeum botanicum aulicum Viennense aere soluto comparavit. NEILREICH examinatis typicis exemplaribus specierum Schottianarum, quae in hoc herbario continentur, concinnavit opus suum: „Ueber SCHOTT's Analecta botanica.“ Sitzungsberichte der Kaiserl. Akademie der Wissenschaften zu Wien. Math.-naturw. Classe LVIII. Band. (1868) p. 552—574.
4. Herbarium celebris peregrinatoris botanici THEODORI KOTSCHY, ditissimum signanter in plantis orientalibus tum vero in *Quercubus* ex universo orbe ingenti copia collectis sed non omni ex parte plene digestis, quarum etiam delineationes

plurimae pulcherrimaeque adsunt, quas KOTSCHY in noto suo opere non vulgavit.

5. Herbarium P. SODIRO Professoris botanicae in Quito, universam Floram Reipublicae Aequatoriensis (Ecuador), complectens.

II. AMPLIORES COLLECTIONES

singulorum botanicorum, ab ipsis sive directe sive medio aliorum acceptae.

Nomina botanicorum, qui plantas per ipsos collectas LUDOVICO HAYNALD miserunt, nullò signò notata simpliciter scribuntur.

Nomina botanicorum, quorum collectiones alii miserunt, notantur uno exclamationis signò quod cuius nomini adpositum est.

Nomina botanicorum, qui plantas per alios lectas dederunt, duobus signis exclamationis!! distinguuntur.

Dederunt plantas variarum ¹ *Orbis partium*:

Museum botanicum Viennense aul., Monachiense, Parisiense!! — KECK!! BAENITZ!! TÖPFER!! — *Araceas* ENGLER. — Adsunt in Herbario plurimae plantae quae in circumnavigatione orbis per naves classis Austriaco-Hungaricae „*Novara*“ et „*Donau*“ lectae fuerunt.

Dederunt plantas *Europae*:

ED. FENZL, GEORGE MAW, ALEXANDER SKOFITZ!! LUDOVICUS RICHTER!! BERTHOLDUS STEIN!! FR. SCHULTZ Bipontinus in Herbario suo normali XII Centurias comprehendente!!; C. H. SCHULTZ Bipontinus in Cichoriaceotheca!! URBAN Medicagines descriptas in dissertatione sua, cui titulus: „*Prodromus einer Monographie der Gattung Medicago*. Berlin 1873“.

Austriacae et Hungariae: ANTON. KERNER DE MARILAUN (Herbarium Florae exs. Austro-Hungaricae).

Hungariae, Transsylvaniae et Croatiae: JULIUS KOVÁTS (Centurias plantarum rariorum Hungariae). — BÁNIK, BORBÁS, CSATÓ, CZETZ, A. FALK (It. transsilv. 1870), FARKAS-VUKÓTINOVICH, FREYN, HOLUBY, JANKÁ, KANITZ, KMET, MENYHÁRT, BERN. MÜLLER, SIMKOVICS, TAUSCHER, WOLFF; — e littorali hungarico:) BORBÁS, DOMINA SUSANNA EÖRDEGH-BIRÓ, BERN. MÜLLER, DOMINA ANNA SMITH.

Austriacae: JULIUS KOVÁTS (Centurias Plantarum rariorum Austriae), FENZL, HINTERÖCKER, NEILREICH, OBERLEITNER, SKOFITZ, WIESBAUER!! — (e Bohemia:) CARL, SEKERA; — (e Styria:) PIT-

¹ Plurimorum humanissimorum Donatorum nomina ex hac enumeratione emanserint, quum amplius perlustrandi herbarium tempus non fuerit.

TONI; — (e Carinthia:) HUTER; — (e Carniolia:) HUTER, DESCHMANN; — (e Tyrol:) GANDER, HUTER, KERNER!, MENTHART; — (ex Istria:) FREYN; — (e Dalmatia:) BORBÁS, PICHLER, VISIANI, ZELEBOR!

Montis Scodri (Montenegro): FR. MALY.

Bosniae: KNAPP, NAEGELI! SENDTNER!

Serviae: PANCIC.

Graeciae: BOISSIER! HELDREICH, NAEGELI! ORPHANIDES! PICHLER.

Ins. Cretae: REVERCHON, SPREIZENHOFER.

Turciae: JANKA (e duobus itineribus), — FRIVALDSZKY (e Macedonia et Rumelia), — PICHLER (Bithynia et Rumelia). — Praeter haec adsunt typica exemplaria plantarum novarum a Clarissimo EMERICO FRIVALDSZKY ex Oriente adductarum, una cum delineationibus earum per ipsum paulo ante mortem suam herbario Haynaldiano illata.

Romaniae: FRATE. SINTENIS (e Dobrudscha), BRANDZA.

Rossiae: BOSSE (e Bessarabia).

Laponiae: ENWALD et KNABE!

Sveciae et Norvegiae: EL. FRIES (500 sp.), KIAER, LINDBERG.

Angliae: BALFOUR! MAW, WATSON.

Belgii: BOMMER.

Germaniae: ASCHERSON, BAENITZ!, GANSAUGE, GEHEEB, GOEPPERT, HAUSKNECHT, HEUSER, REICHENBACH pat., REICHENBACH fil., VIGENER etc. etc. — Silesiae: R. DE UECHTRITZ.

Helvetiae: LAGGER, DR JOS. DE SZABÓ!

Galliae Liguriae et Sabaudiae: BOUVIER, FRATRES BURLE, DERBÈS, GANDOGER, HUET, HUGUENIN, LE JOLIS, COL. PARIS, TIMBAL-LAGRAVE, VERLOT; — (e Pytenaëis): BORDÈRE, FOURCADE; — (e Corsica) BARONISSA AUG. EICHWALD, REVERCHON.

Italiae et Siciliae: BUBANI, CESATI, DE NOTARIS, GASPARINI, GROVES, GUSSONE, HUTER, PORTA et RIGO, LEVIER, MARCUCCI, PARLATORE, REICHENBACH fil., ROLLI, SANGUINETTI, VISIANI; — (e Sardinia) REVERCHON; — (e Calabria) ALTOBELLI; — (e Sicilia) HUTER, PORTA et RIGO, STROBL (Flora nebrod.), et TODARO (Fl. sic. exs.)

Hispaniae et Pyrenaeorum: BORDÈRE!, BUBANI, BARONISSA AUG. EICHWALD, FOURCADE, HUTER, LEVIER, LOSCOS (Series exs. Fl. Artag.), MAW, WILLKOMM! WINKLER.

Ins. Teneriffae: BARONISSA AUG. EICHWALD.

Ins. Canariarum: KÉCK!

Atlanticae: WARION.

- Algiriae: GANDOGER, DOMINA POLYXENA HAMPEL-PULSZKY, JANKA!!
KECK!! MAW, COL. PARIS, JOS. SZABÓ!!
- Oran: DEBEAUX.
- Tunisiae: KRALIK! (COMM. REICHENBACH).
- Cyrenaicae: ASCHERSON!! CONS. PETROVICH, RUHMER!
- Aegypti: ASCHERSON, BOISSIER!! KRALIK! LETOURNEUR! SCHWEINFURTH.
- Libyae: ASCHERSON ex expeditione ROHLFS.
- Aethiopiae: KNOBLECHER, KOTSCHY, SCHWEINFURTH.
- Darfur-Kordofan: PFUND!
- Loango: SOYAux! ASCHERSON!!
- Africae australis: VAN HEURCK!!
- C. Bonae Spei: BOOS! ECKLON! SCHOLL! SIEBER!
- Ins. Madagascar: BAILLON!! Mus. Paris!!
- Ins. Reunion: DE L'ISLE!
- Ins. Mauritii: SIEBER!
- Ins. Amsterdam: DE L'ISLE!
- Ins. S. Pauli: DE L'ISLE!
- Caucasi: RADDE.
- Troados: SINTENIS.
- Orientis: BOISSIER!! KECK!! MAW, AMALIA STOCKINGER-HAYNALD, Mus. Vindob.!!
- Ins. Cypri: KOTSCHY, RIGO et SINTENIS.
- Palaestinae et Arabiae: BOISSIER!! NAEGELI!!
- Arabiae: KANITZ!! ZOHRAH!
- Armeniae: SZOVITS!
- Afghaniae: AITCHISON! KANITZ!!
- Persiae: HAUSSKNECHT, KOTSCHY.
- Indiae orientalis: DUKA (hort. Calcutt.)!! DUTHY! METZ!—
HOHENACKER!! e terra Canara Indiae orientalis. — Insulae Phu-quoc: CONTEST-LACOUR!
- Himalayae: DÉCHY.
- Ins. Ceylaniae: KECK!!
- Ins. Nicobariensium: Mus. Vindob!!
- Ins. Sumatrae: MIQUEL!!
- Ins. Javae: BECCARI, JELLINEK! MIQUEL!! Mus. Vindob.!!
- Ins. Borneo: BECCARI, MIQUEL!!
- Ins. Timor: Mus. Paris.!!
- Ins. Phillipinarum: CUMING! REICHENBACH!!
- Chinae: DAVID!
- Songariae: SCHRENK!
- Japoniae: MIQUEL!! SAYATIER!

- Americae septentrionalis: CANBY, EGELING! EGGERT! HEUSER, OAKES et FRANK! REUTER! RIEHL! VAN HEURCK!!
Labradoriae: NAEGELI!!
Groenlandiae: HEUSER, WAITZ.
Canadae: IS. CL. K. LAFLAMME UNIV. MORREALIENS. Prof.
Pacific Coast: HOWEL!
Pacific Sloape: PRINGLE!
Floridae: CURTIS!
Louisianae: HEUSER.
Illinois: BEBB! PATERSON!
Nevadae: JONES!
Oregon: HOWELL!
Californiae: PARISH! JONES! PRINGLE!
Utah et Colorado: JONES!
Novi Mexici: PRINGLE!
Arizonae: PRINGLE!
Mexici: BERLANDIER, BOURGEOUX, GHIESBRECHT! KERBER.
Indiae occid.: BARO EGGERS (9 cent.)
Ins. Martinicae: HAHN, SIEBER!
Ins. Trinitatis: SIEBER!
Ins. Cubae: HEUSER, JAEGER! WRIGHT!
Guatemalae: COBAN.
Aequatoriae (Ecuador): nuncius apost. MOCENNI, SODIRO.
Ins. Campbell: FILHOL.
Brasiliae: BLANCHET! CLAUSSEN! HOSTMANN! KANTZ (*Haynaldiae*
a GROFFR. ST. HILAIRE lectae)!! RADD! WAWRA.
Paraguay et reliquae centralis regionis Americae meridionalis: SPRUCE (1800 spec.)
Chili: CUMING! PHILIPPI!
Argentinae et Uruguay: GASTRELL-HARRIS!! HIERONYMUS!
LORENTZ!
Patagoniae: N. N.
Novae Hollandiae: FERD. L. B. MÜLLER, KECK!! SIEBER! VERREAUX! MUS. Vindob!!
Novae Zelandiae: HOMBRON! RAOUL et VEDEL! STE CROIX DE BELLIGNY!

III. CRYPTOGAMAS

(praeter plurimas in praememoratis herbariis et collectionibus contentas) dederunt:

Cryptogamas Hungaricas: HAZSLINSZKY.

Filices exoticos et europaeos: BENSELER!! HOHENACKER!! RABENHORST (*Cryptogamas vasculares* europaeas).

Characeas: BAUER, ALEXANDER BRAUN, RABENHORST (*Characeas* europaeas).

Muscos: GEHEEB, HOLUBY, KANITZ!! RABENHORST (in Bryotheca europaea 1—1200!!) KIAER (*Muscos Sveciae et Norvegiae*).
— RABENHORST et GOTTSCHÉ (*Hepat. europ. 1—640!!*).

Algas: RABENHORST (*Algas Saxoniae, Europae mediae, Europaeas 1—2430!!*). — RABENHORST (*Bacillarias!!*).

Algas marinas: AGARDH, BOHATSCH!! DNA SÜS. EÖRDEGH.
— KÜTZING, MARTENS, RABENHORST 1—600!!

Galliae: ROUMEGUÈRE.

Aquae dulcis praecipue Scandinaviae: WITTRÖCK et NORDSTEDT.

Scandinaviae: ARESCHOU, KIAER.

Maris Adriatici: PAPPAPAVA, PIUS TITIUS, UJHELY.

Maris Rubri: PARLATORE!!

Californiae: FARLOW.

Lichenes: RABENHORST (*Europaeorum Centurias plures*): ROUMEGUÈRE *Gallicos*. SCHAEERER: *Helveticos 1—650*. ANZI *M. Venetos rariore*. ANZI *M. Italiae minus raros 1—400*. LOJKA: *Hungariae et Transsilvaniae*.

Fungos: RABENHORST (*Fungorum europaeorum exsiccatorum plurimas centurias*); — L. B. THÜMEN „*Herbarium mycologicum*.“ „*Mycotheca Universalis*.“ „*Fungorum exoticorum Decades*“. *Galliae*: ROUMEGUÈRE (in pluribus centuriis); — *Hungariae*: BOLLA, LINHART „*Fungi exsiccati Hungariae*“.

Herbarium DRIS LUDOVICI HAYNALD quinque majora conclavia occupat in scriniis ex ligno polito affabre confectis et portas immissis tabulis vitreis pellucidis habentibus repositum, palamque patentibus Familiarum Generumque systematico ordine se excipientium schedulis distinctum, quae schedulae etiam numeros quibus quaevis Familia, quodvis Genus inchoatur et finitur, commode videndos praesentant.

Quaevis Species proprium pallium (chemise) e charta forti coerulea habet, quod in parte externa, sinistra, inferiori nomen Genericum ac Specificum et numerum Speciei sicut et Auctoris nomen exhibet; — intusque omnes ejusdem speciei plantas continat, affixas chartae forti candidae, magnitudinis talis, qualem charta herbarii C. et R. Viennensis, Musaei item Na-

tionalis Hungarici ostendit. Singula exemplaria plantarum firmanantur tenuibus chartae albae fasciis solum in utraque extremitate sua (gummi arab.) adglutinatis, ut plantae quaecumque facile avelli et curiosius e quavis parte observari possint. Est vero potissimum in quovis folio non nisi unum exemplar; — quodsi vero minora ejusdem speciei individua e pluribus locis provenientia in uno eodemque folio figi possunt, haec geographice ordinata locantur.

Dispositio herbarii haec est:

Adest *Herbarium Europaeum* ad quod cunctae Plantarum Phanerogamarum Filicumque species Europaeae et cum illis plene congruentes aliarum etiam orbis partium species ponuntur. Ordinatam autem est herbarium Europaeum secundum CAROLI FRID. NYMAN Syllogen Florae Europaeae (Oerebro 1854—5) et Supplementum ejus (Oerebro 1865) quae opera simul juncta praevie numeris continuis specierum, ab uno usque duodecim mille et ultra progredientibus, in textu signata et indicibus plenis specierum ac synonymorum studiosissime confectis provisae fuerunt. Si novae plantae in his enumerationibus non memoratae herbario inferuntur: accipiunt numerum proximae speciei NYMANIANAE addito a. vel p. id est ante vel post. v. gr. a. 5322, p. 6115 et indici, cum hoc numero inscribuntur.

Aliud *Herbarium est Exoticum*, in quo omnes Phanerogamae Asiae, Africae, Americae, Oceaniae habentur, quae in Europa sponte non crescunt.

Exoticum herbarium numeris generum in opere LUD. PFEIFFER „Synonymia botanica locupletissima generum, sectionum vel subgenerum ad finem anni 1858, promulgatorum. Kassel 1871 VIII. 672 pp. 8°“ legendis signatum et juxta eos ordinatum est, quos numeros singulae ejusdem generis species obtinent in palliisque suis exhibent, alphabetico secus ordine sibi subsequentes.

Tertium herbarium est *Filicum* exoticorum duce opere HOOKERI: „Synopsis Filicum“ London 1868^z ordinatum;

Quartum herbarium *Muscos* secundum RABENHORST (Deutschland's Kryptogamen-Flora Leipzig 1844); — quintum *Algas* duce opere KÖTZINGII, cui titulus: „Species Algarum“ Lipsiae 1848; — sextum *Lichenes* secundum KÖRBERI „Systema Lichenum“ 1855; — septimum *Fungos* duce opere supramemorato RABENHORSTII ordinatos continet. Species in Libris nunc recensitis non contentae proximae speciei in his memoratae numerum additâ voculâ ante vel post obtinent.

Exoticum herbarium et reliqua quinque nunc nominata Indices suos habent in sex diversis Catalogis schedularum (Zettel-Catalog) quarum quaevis omnes generis unius species, quae in herbario adsunt, exhibet. K.

KÖNYVISMERTETÉSEK.

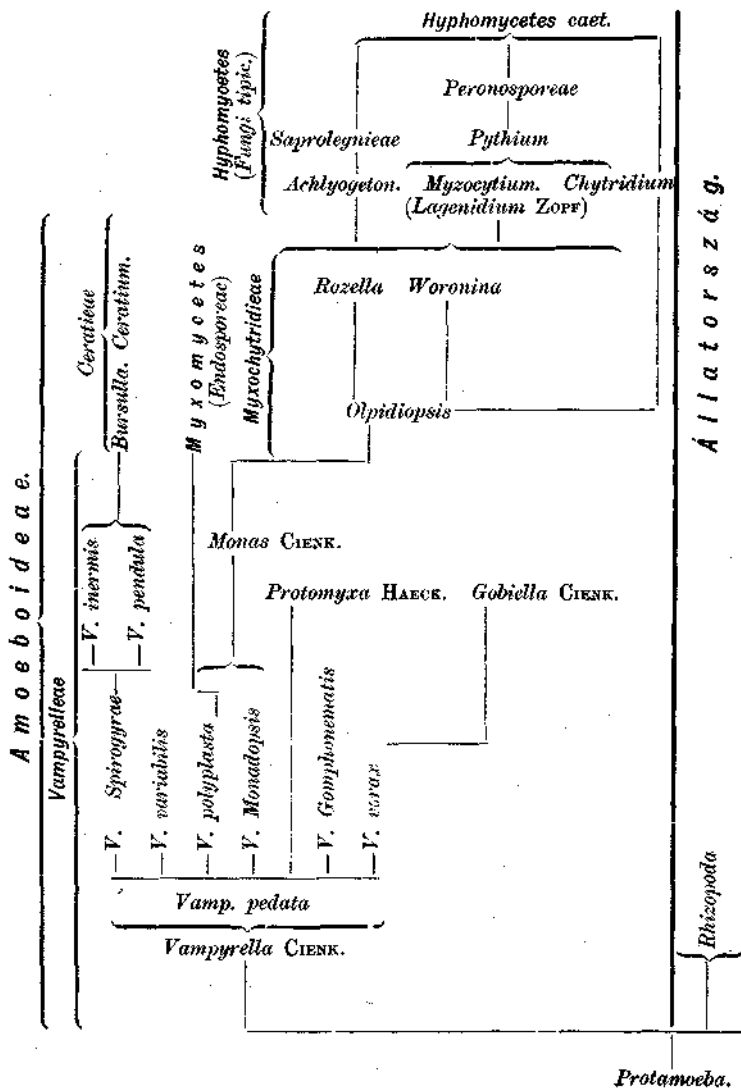
DR. L. RABENHORST'S Kryptogamen-Flora von Deutschland, Oesterreich und der Schweiz. Erster Band II Abtheilung: Pilze von DR G. WINTER. 14 Lieferung. Gymnoasceae und Pyrenomyces (Perisporiaceae) unter Mitwirkung von PROF. DR SADEBECK bearbeitet von DR G. WINTER. Leipzig Verlag von Eduard Kummer. 1884 p. 1—64. [I. MNL. IV. 162. V. 41. VII. 13, 89, 115.]

14] Az *Ascomycet*-ek csoportjának rövid jellemzése után a *Gymnoasceák* egész rendje (18 cs. *Exoascei*, [az *Exoascus* genus SADEBECK-től van dolgozva], 19 cs. *Gymnoascei*, II r. *Pyrenomyces*, 20 cs. *Erisiphieae* tárgyalatik s a 21 cs. *Perisporéák* egész a *Penicillium* genusig melynek első faja *P. crustaceum* (*P. glaucum*) még e füzetben foglaltatik. Mintán sok szerző W. véleménye szerint a mellékes gyümölcسالakoknak az ascus-alakali kombinálásában igen messze ment, azért eme alakokat melyek gyakran találhatók a hozzá tartozó tömlős gyümölcsök nélkül külön is mint látszólag önálló penészeket „Fungi imperfecti“ név alatt össze fogja állítani. A „Fungi imperfecti“ csoportja tehát egészen vagy mégis nagyobb részben ily gyümölcسالakokból fog állni melyek egy részének ascus-alakjai sem ismeretesek. Ez természetesen a flora használhatóságát igen emelni fogja. Ezen füzetben számos eredeti, az autoroktól származó és részben nem publikált ábrát találunk melyek a részben másolatokat tartalmazó füzetet becsessé teszik. SCH. GY.

O csoportj *Amoeboidae*, predesztvujucsei hiphomicetniny gribany. CHR. GOBI [K. I. S. Peterb. Obscs. Eszteszvoiszp. XV (1884)] Sz. Peterburg 1884. 36 pp. 8.

15] Az amoebaszerű képződményeket újabb időben a botanikusok is nagyobb előszeretettel tanulmányozzák, sz. ezen füzetkben az *Amoeboidéákat* mint külön csoportot vevén fel oda törekszik, hogy ezen nagyon érdekes, de még sok tekintetben hiányosan ismert lényeket a valóságos gombákkal — *Hypomyces*tessel — lehetőleg rokoni összeköttetésbe hozhassa. Törekvését legjobban tün-

teti fel az itt következő még nagyon is ideiglenes jellegű táblázat, mely több figyelemre méltó combinatiót tartalmaz:

DR L. RABENHORST'S Kryptogamen-Flora von Deutschland, Oesterreich und der Schweiz. Dritter Band. Die Farnpflanzen oder Gefäßbündelkryptogamen (Pteridophyta) von DR CHR. LUERSSSEN. 1—2 Lieferung (System, Hymenophyllaceae, Polypodiaceae). — Leipzig. Verlag von Eduard Kummer. 1884 p. 1—128. 8°.

16] A címben felvett terület edényes *Kryptogamjai* MILDE (Die höheren Sporenpflanzen Deutschlands und der Schweiz) óta nem lettek újonnan feldolgozva ezért, Közép-Európa *Cormophyt*-florájának új nézpontokból egy séges összeállítása valóban h ézagpótló. tekintve a leírásokba örömmel gy őződünk meg arról hogy L. szakított a ré g íbb állásponttal s követi METTENIUS és MILDE nyomdokait mid őn — természetesen náluknál behatóbban — az anatómiai viszonyokat is felveszi a jellemzésekbe melyek pedig még a legújabb Angol pteridographicus munkákból is hiányoznak. Tekintettel van még L. a fejlődéstanára is, mennyiben ezt az eddigi vizsgálatok engedik. A fajok jellemzésénél az irodalmon s synonymokon kívül az általános geographiai elterjedést s a szárított gyűjteményeket is fel- említve találjuk. L. a területbe Magyarországot is felveszi és számos adatot említ hazánkból is. A munka gazdagon van illusztrálva. A rajzok túlnyomó részben eredetiek s valamennyi L. tollrajzai után lett photozinkographiai úton sokszorosítva. Az egész munka kb. négy (4 fves) füzetre van tervezve. SCH. Gy.

Conspectus Florae Europaeae. Supplementum I. Auctore CAROLO FRIDER. NYMAN. Acotyledoneae vasculares. Characeae. Index. Örebro (Sveciae). Typis Officinae Bohlinianae. 1883—4. p. 859 1046. 8° [I. MNL. II. 168. III. 156. V. 83. VI. 136.]

17] Szerző ezt a részt mely most előttünk fekszik I. Supplementumnak nevezi a hol ez tulajdonképen a munka befejezése, miután pótlékokat nem tartalmaz, hanem csak az edényes sziklevélnélkülieket és *Characeákat* továbbá az „Index specierum, subspecierum, varietatum etc., tum nominum tum synonymorum“ stb. A fajnevek cursiv betűkkel vannak szedve, az első szám a lapszámot, a második pedig azt a számot mely alatt a faj az illető genusnál található. — Szerző munkájához pótlékokat is fog adni és most épen a (második) Supplementum elkészítésével van elfoglalva. Herbariumtulajdonosok bizonyosan szívesen veszik azon hirt, hogy az Indexet külön is megrendelhetik.

Dodatek „Flori Knezsevine Szrbije“ od DRA JOSZIFA PANCSICSA.
Additamenta ad „Floram Principatus Serbiae“ U Beogradu Iszd.
i stampa kraly.-szrb. drzsavne stamariji 1884. 253 pp. 8°.

18] Az előszó (1—31.) után röviden vázolja sz. útjait (4—19 l.) melyeket Florája megjelenése azaz 1875—1882 óta Szerbiában és a hozzátartozó új országrészekben tett. Azután következik (20—102 l.) Szerbia növényneleinek jelkulcsa a LINNÉ rendszere szerint. A könyv többi része a nagybecsű s gazdag potlékokat tartalmazza és pedig minden egyes faj jellemzésével egészen oly modorban mint a Florában. Örömmel tapasztaltuk hogy sz. több bennszülöttet is említ, mint egyes növények gyűjtőit vagy felfedezőit.

TUDÓS TÁRSASÁGOK.

Académie des Sciences Paris. 1884. Febr. 25. ül. PASTEUR, CHAMBERLAND et ROUX „Nouvelle Communication sur la rage“ (p. 457—463). — E. COSSON „Considérations générales sur la distribution des plantes en Tunisie et sur leurs principales affinités de Géographie botanique“ (p. 467—471).

Marc. 3. ül. E. MER „Nouvelles recherches sur le conditions de développement des poils radicaux“ (p. 583—586).

Marc. 17. ül. OCT. LIGNIER „Sur la valeur morphologique des massifs libéro-ligneux corticaux des tiges des *Calycanthées* (p. 700—702.)

Marc. 24. ül. P. REGNARD „Recherches expérimentales sur l'influence des très hautes pressions sur les organismes vivants“ (p. 745—747). — R. PICTET et E. YUNG „De l'action du froid sur les microbes“ (p. 747—749).

Marc. 31. ül. LACHMANN „Sur l'origine des racines chez les *Fougères*“ (p. 833—835). — E. MER „Des causes qui peuvent modifier les effets de l'action directrice de la lumière sur les feuilles“ (p. 836—839).

Apr. 7. ül. MEISENS „Réclamation de priorité, à propos de Communications récentes sur la vitalité de virus et de la levure de bière“ (p. 923—924.)

Apr. 21. ül. HECKEL et FR. SCHLAGDENHAUPEN „De l'écorce de Bois piquant et de sa composition chimique“ (p. 996—998).

Apr. 28. ül. CHAPOTEAUT „Sur un glucoside de *Boldo*“ (p. 1052—1053).

Maj. 5. évi nyilv. ül. E. BLANCHARD mint elnök tartja a megnyitó beszédet (p. 171—182). PRIX décernés Anné 1883. PRIX Desmazières (p. 1116—1118) (Commissaires: MM. DUCHARTRE, TRÉCUL,

COSSON, VAN TIEGHEM; CHATIN rapporteur.) „Parmi les Ouvrages de mérite présentés au concours Desmazières, la Commission a distingué un travail qui, par la sûreté, la précision et la critique des méthodes, tout autant que par la nouveauté et l'importance des résultats, lui a paru plus spécialement digne du prix. C'est un Mémoire intitulé: Recherches sur la respiration et la transpiration des Champignons, qui a pour auteurs MM. G. BONNIER, maître de Conférences à l'École Normale et L. MANGIN, professeur au Lycée Louis-le-Grand.“ — — — — — (p.1117)

„Le résultat est que l'intensité de la respiration augmente avec la température et diminue quand l'état hygrométrique de l'air augmente. La lumière accroît l'intensité du phénomène, et, fait curieux, l'accélération ainsi produite se prolonge quelques temps à l'obscurité. En résumé, l'ensemble de ces recherches marque un progrès important, non seulement dans la Physiologie spéciale de Champignons on même dans celle des plantes sans chlorophylle, mais aussi dans la Physiologie générale. Aussi la Commission est-elle unanime à décerner le prix Desmazières à MM. BONNIER et MANGIN. — M. KLEIN professeur à l'Université de Buda-Pesth, a adressé à l'Académie, pour le même Concours, deux Mémoires très intéressantes, l'un sur le *Vampyrella*, l'autre sur les cristalloïdes des Algues marines. L'auteur a reconnu les *Vampyrella* comme devant prendre rang parmi les végétaux, à côté des *Myxomycetes*; il en décrit plusieurs formes nouvelles, établit leurs rapports avec quelques genres voisins et constitue ainsi la famille des Vampyrellées. M. KLEIN a étudié les cristalloïdes dans douze genre de Floridées et de Chlorophycées, étendant ainsi nos connaissances sur ces curieux principes albuminoïdes et sur la Physiologies des Algues. En raison de l'intérêt de ces recherches, la Commission propose à l'Académie d'accorder à M. KLEIN, sur les reliquats du prix Desmazières, un encouragement de la valeur de cinq cent francs. L'Académie adopte les conclusions de ce Rapport.“

— Prix de la Fons Méricocq: COSSON rapporteur (p.1118—1119)

„ — — — — — La Commission a décidé de n'attribuer cette année le prix à aucun des concurrents, mais d'accorder un encouragement à M. CH. MAGNIER, bibliothécaire et directeur du jardin botanique de Saint-Puentin (Aisne) — — — — — (p. 1119)

L'ensemble des travaux de M. CH. MAGNIER, bien qu'aucun d'eux n'ait paru mériter l'attribution du prix, est assez important pour que la Commission propose à l'Académie d'accorder un encouragement de cinq cents francs à leur auteur, comme récompense du zèle et du dévouement à la Science dont il fait preuve. Les conclusions de ce Rap-

port sont adoptées. — **Prix Bordin** (kérdest l. MNL. VII. 118) VAN TIEGHEM rapporteur (p. 1119—1122) „Ouvert en 1879, le Concours a dû être prorogé a deux reprises et remis d'abord à 1881, puis à 1883. Cette fois, trois Mémoires manuscrits ont été adressés au Secrétariat, et l'un de ces Ouvrages, qui a pour auteur M. CONSTANTIN, maître de Conférences de Botanique à la Faculté des Sciences de Bordeaux, a paru digne du prix. — — — — — (p.1121) Le deux autres Mémoires présentés au concours sont anonymes. Dans l'Ouvrage inscrit sous le no^o I et qui porte pour devise „Hoc opus, hic labor est“, la Commission a distingué d'intéressantes observations, notamment sur (p.1122) le développement inégal des poils radicaux dans les diverses conditions de milieu, et sur les effets produits par l'air humide, la submersion et l'obscurité sur les parties aériennes des plantes. Aussi propose-t-elle à l'Académie d'accorder à l'auteur de ce travail, sur les reliquats du prix Bordin un encouragement de la valeur de mille francs. — **Prix Bordin** (kérdest l. MNL. VII. 119.) (1130—1133) DUCHARTRE rapporteur. — — „la Commission, appréciant le valeur supérieure des deux Ouvrages présentés par M. GRAND'EURY n'hésite pas à décerner à ce savant distingué le prix Bordin etc.“

Programme de prix proposés pour les années 1884, 1885, 1886, 1887 et 1893. Botanique: **Prix Barbier** 2000 fr. (l. MNL. VII. 118), **Prix Desmazières** (l. MNL. VII. 118), **Prix de la Fons Mélicocq** (l. MNL. VII. 118), **Prix Thore** (l. MNL. VII. 118), **Prix Montagne** „Ces prix, dit le testateur, seront ou pourront être, l'un de mille francs, l'autre de cinq cents francs.“ Un décret en date du 21 juillet 1866 a autorisé l'Académie à accepter ce legs. En conséquence, l'Académie décernera, s'il y a lieu, dans sa séance publique de l'année 1885, les prix Montagne aux auteurs de travaux importants ayant pour objet l'anatomie, la physiologie, le développement ou la description des Cryptogames inférieurs (Thallophytes et Muscinées). Le Mémoires, manuscrits ou imprimés, devront être déposés au Secrétariat de l'Institut avant le 1er juin; le concurrents devront être Français ou naturalisés Français. — **Prix da Gama Marchada** (l. MNL. VII. 119). **Prix Cuvier** (l. MNL. VII. 119).

Conditions communes a tous les concours (p. 1190). Les concurrents sont prévenus que l'Académie ne rendra aucun des Ouvrages envoyés aux Concours; les auteurs auront la liberté d'en faire prendre des copies au Secrétariat de l'Instituts. Par une mesure générale prise en 1865, l'Académie a décidé que la clôture des Concours pour les prix qu'elle propose aurait lieu à la même époque de l'année, et le terme a été fixé au premier juin. — Les concurrents

doivent indiquer, par une analyse succincte, la partie de leur travail ou se trouve exprimée la découverte sur laquelle ils appellent le jugement de l'Académie. — Nul n'est autorisé à prendre le titre de Lauréat de l'Académie s'il n'a été jugé digne de recevoir un Prix. Les personnes qui ont obtenu des récompenses, des encouragements ou des mentions, non pas droit à ce titre. (CR)

HALÁLOZÁSOK.

LAMBL KARL orvostudor előbb tanár azután 14 éven át gazdasági tanintézeti igazgató Kőrösön (Horvátorsz.) † Ostellatoban Olaszország. 1884 apr. 6. 61 év. kor. Kiadta a „Rölnik nového néku“ c. 52 kötetre terjedő gazdas. encyclopaediát. Előbbi években növénytanul is foglalkozott: „Náslin flory dalmatinskea seznam rostlin podle jmen prosto národních, ktéra lid slovansky po brechách adriatického more uzivá“ Casopis českého Museum I. 1852.

HARTMAN CARL lektor Örebroban * Ulriksdalb. 1824 jun. 5. † Örebrob. 1884 apr. 19. 1849—50-ig Londonban tartózkodott hol Scandinavia növényeit LINNÉ herbariumával hasonlította össze [Annotationes de plantis Scandinavicis herbarii Linneani, in Museo soc. Linnaeanae Londin. asservati. Ex Act. Reg. Acad. Scient. Holm. 1849 et 1851, Holmiae 8°]. Atyjának Handbok i Scandinaviens Flora című munkájának hat új kiadását eszközölte és pedig a VI—XI. kiadást; írt azonkívül egynehány hazájának *Phanerogamjait*, mohait és felsőbb rendű *Kryptogamjait* közelebb ismertető, sat. értekezéseket (BN).

DR POETSCH IGNAZ SIGISMUND a Kremsmünsteri káptalan nyugalm. orvosa [*Poetschia* KÖRB. *Lichenes*] * Fürmaulban Görkau m. Csehországban 1823 oct. 20. † Randegben 1884 apr. 23. Ausztria kryptogamjainak átkutatásával szorgalmasan foglalkozván több értekezést írt. Barátjával DR CARL SCHIEDERMAYR cs. kir. helytartótanácsos és Felső Ausztriai egészségügyi előadóval adott ki egy nagyobb munkát: Systematische Aufzählung der im Erzherzogthum Oesterreich ob der Enns bisher beobachteten samenlosen Pflanzen (*Kryptogamen*) Wien 1872. XLVIII. 384 pp. 8°.

BONORDEN HERMAN FRIEDRICH főtörzsorvos * Herfordban 1801 aug. 28. † u.o. 1884 maj. 19. Sok éven át a tekintélyesebb mycológusok közé számíttatott: Entwicklung und Bau der *Spumaria alba* Bot. Zeitung VI. 1848. col. 617—619. — Sur l'organisation du *Spumaria alba* Bibl. univ. de Genève. Archives X. 1849. 334—335. — Mykologische Beobachtungen Bot. Zeitung IX. 1851. col. 18—28. — Handbuch der allgemeinen Mykologie als Anleitung zum Studium

derselben, nebst speciellen Beiträgen zur Vervollkommnung dieses Zweiges der Naturkunde. Stuttgart 1851. VII. 336 pp. 12 tab. 8°. — Entgegnung. Bot. Zeitung. X. 1852. col. 521—527, 540—544. — Beiträge zur Mykologie. Ib. XI. 1853. col. 281—294. XV. 1857. col. 209—212, 237—238. XIX. 1861. 193—196, 201—205. — Bau der *Alphitomorpha guttata* (*Phyllactinia guttata* Lév.) nebst Bemerkungen. Ib. XV. 1857. col. 193—199. — Die Gattungen *Lycopodon Bovista* und ihr Bau Ib. XV. 1857. col. 593—602, 609—616, 625—632. — Beobachtungen über die Bildung der *Spermocidia Clavus* (*Secale cornutum*) Ib. XVI. 1858. 97—99. — Beobachtungen über den Bau der *Agaricineen* Ib. XVI. 1858. 201—205, 209—213. — Zur Kenntniss der wichtigsten Gattungen der *Coniomyceten* und *Cryptomyceten*. Abhandl. Naturf. Ges. Halle V. 1860. 167—229 és kül. Halle 1860. 63 pp. 3 tab. 4°. — *Triphragmium* LINK. Hedwigia VIII. 1869. 1—2. — Abhandlungen aus dem Gebiete der Mycologie Halle Ib. és kül. I. Halle 1864. VI. 168 pp. 2 tab. — II. Halle 1870. III. 55 pp. 4°.

LUDOVICO CALDESI [*Caldesia* PARL. = *Alisma*] † Faenzaban 1884 majus 25: *Lenzites faventina* CALD. Nuovo Giorn. Bot. It. I. 1869. 133. — Di una nuova *Polygala* a fiore giallo Ib. XI. 1879. 188—189. — Florae Faventinae tentamen Ib. XI. 1879. 321—347. XII. 1880. 81—132, 161—196, 257—289. — H. CHRIST-tal együtt: Sulla *Bellevalia Webbia* PARL. Ib. XV. 1883. 327—331.

KINEVEZÉSEK, HABILITATIÓK.

C. FISCH Erlangenben, A. PETER Münchenben, G. BECK Bécsben mint tud. egyetemi magántanárok habilitáltattak.

H I R D E T É S E K.

MAGYARORSZÁG GOMBÁI (Fungi hungarici exsiccati.) Centuria III. (15 ábrával.) Kiadja LINHART GYÖRGY a m. kir. gazd. akadémia r. tanára Magy. Óvárrott (Mosonymegyében).

Szöveg Magyar, Német és Latin. Egy centuria ára csomagolás és portoval 6 frt o. é. — Megrendelhető a kiadónál.

Az első három (I—III.) centuriából még tíz példány van készletben; több példány nem adatik ki.

A IV. Centuria f. év december havában jelenik meg. (2)